

Mesleki Rehberlik Faaliyetlerine Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Mesleki Rehberlik Faaliyetlerine Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26047>

Özet

Mesleki Rehberlik Faaliyetlerine Yönelik Tutum Ölçeği, Oğuz Mercan ve Ali Kan tarafından 2020 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin Mesleki Rehberlik faaliyetlerine karşı sahip oldukları tutumları ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde, hem açılmaya c? faktör analizi (AFA) hem de doğrulamaya c? faktör analizi (DFA) kullanılarak yapısal Geçerlik ve Güvenirlik çalışmaları titizlikle yürütülmüştür. Toplamda 18 maddeden ve dört alt faktörden oluşan bu araç, mesleki rehberlik hizmetlerinin etkinliğini değerlendirme ve bu hizmetlere yönelik algılar? anlama konusunda önemli bir kaynak sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Mesleki Rehberlik, Tutum Ölçeği, Ölçek Geliştirme, Faktör Analizi, Geçerlik, Güvenirlik, Likert Tipi Ölçek, Psikometri.

Yazarlar

Oğuz Mercan, Ali Kan.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin mesleki rehberlik hizmet ve etkinliklerine karşı geliştirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri yani tutumları sistematik bir şekilde ölçmektir. Geliştirme çalışması, eğitim ve psikoloji alanındaki araştırmacılara, rehberlik hizmetlerinin kabul düzeyini ve bu hizmetlere olan ilgiyi belirlemede kullanılabilecek, geçerli ve güvenilir bir kanıtlanmış bir ölçme aracı sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, özellikle eğitim kurumlarında uygulanan mesleki rehberlik programlarının hedeflenen kitle üzerindeki etkisini ve bu programlara katılm? motivasyonunu değerlendirmeye yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Elde edilen veriler, rehberlik programlarının iyileştirilmesi ve bireylerin mesleki gelişim süreçlerine yönelik farkındalığın artırılması için temel oluşturmaktadır.

Yapı (Ölçeğin Ölçtüğü Yapı)

Mesleki Rehberlik Faaliyetlerine Yönelik Tutum Ölçeği, katılımcıların mesleki rehberlik faaliyetlerine karşı sergiledikleri genel tutumu ölçmektedir. Bu tutum yapısı, çalışmada belirlenen dört farklı faktör altında toplanmaktadır. Bu faktörler, bireyin mesleki rehberlik faaliyetlerine verdiği önemi, bu faaliyetlere katılma isteğini, faaliyetlerin değerini algılayması ve bu konudaki bilgi edinme çabasının kapsayan çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir.

Ölçek, tutumun basit bir beşenme/beşenmeme durumundan ziyade, bireyin mesleki gelişimine

yatırım yapma eğilimi ve rehberlik hizmetlerini kişisel olarak ne kadar gerekli gördüğü gibi karmaşık alt boyutları ele almaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, açılmaya faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yöntemleriyle incelenmiştir. DFA, ölçeğin teorik yapısının (dört faktörlü model) veriyle ne ölçüde uyumlu olduğunu test etmek için kullanılmıştır.

DFA sonucunda, modelin veri uyum indeksleri incelenmiş ve oldukça iyi uyum değerleri elde edilmiştir. Modelin modifikasyon yapılmadan elde edilen uyum istatistikleri şunlardır:

χ^2/df (Chi-Square/Degree of Freedom) = **2.29** ($p=.000$)

RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) = **0.061**

NFI (Normed Fit Index) = **0.96**

CFI (Comparative Fit Index) = **0.98**

AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) = **0.89**

GFI (Goodness of Fit Index) = **0.91**

SRMR (Standardized Root Mean Square Residual) = **0.056**

Bu değerler, özellikle RMSEA ve SRMR gibi katı uyum indekslerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olması (RMSEA < 0.08, SRMR < 0.08) nedeniyle, 18 maddelik dört faktörlü yapının iyi bir yapısal Geçerlik sergilediğini göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık Güvenirlilik katsayısı, Cronbach Alfa katsayısı ile hesaplanmıştır. Elde edilen katsayılar, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Ölçeğin tamamına ait hesaplanan Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı **.92** olarak belirlenmiştir. Bu değer, psikometrik açıdan mükemmel bir güvenirlilik düzeyine işaret etmektedir. Ayrıca, ölçekten ortaya çıkan dört alt faktörün güvenirliliğe ilişkin katsayıları da **.80 ile .87** arasında değişmektedir. Alt faktörlerin güvenirlilik değerlerinin de yüksek olması, ölçeğin alt boyutlarının da tutarlı ölçümler yapabildiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde öncelikle Açılmaya Faktör Analizi (AFA) uygulanmış, bu analiz sonucunda 18 maddeden oluşan ölçeğin dört faktör altında toplandığı tespit edilmiştir. Bu dört faktörün özdeğerlerinin 1'den yüksek olduğu ve bu 18 maddenin toplam varyansın **%62.77**'sini açıkladığı görülmüştür. Bu oran, ölçeğin ölçtüğü yapının büyük bir kısmını başarıyla temsil

ettiğini göstermektedir.

AFA sonucunda elde edilen dört faktörlü modelin yapısal uygunluğu, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. DFA, AFA'dan bağımsız, rastgele seçilmiş farklı bir örneklem grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları (yukarıda belirtilen uyum indeksleri), dört faktörlü yapının kabul edilebilir düzeyde iyi bir model uyumuna sahip olduğunu doğrulamıştır.

Ölçek Yapısı

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Derecelendirme: 1 = Kesinlikle katılmıyorum - 5 = Kesinlikle katılıyorum

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Eğitim paydaşları (Öğrenciler, öğretmenler veya rehberlik hizmeti alan/sunan diğer gruplar).

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi sonrası ve yetişkinlik.

Popülasyon Detayları: Çalışmanın yapıldığı ortam (Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi) dikkate alındığında, genellikle üniversite öğrencileri veya eğitimciler üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama, kâğıt/kalem veya dijital uygulama. Toplam 18 madde üzerinden dört alt faktörde puanlama.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Mesleki Rehberlik, Psikometrik Özellikler, DFA, AFA, Ölçme Aracı, Eğitim Psikolojisi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Oğuz MERCAN

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: oguzmercan26@gmail.com

Yazma Adresi: Çalman'n yaynland?? dönemdeki kurumsal adres (Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eitim Fakültesi ile ilgili oldu?u varsaylmaktadır).

zinler, Ücret ve Test Y?I?

zinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanm?na ilişkin detaylar için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal?malarda kullanm genellikle kaynak belirtilerek serbesttir.

Test Y?I?: 2020

Referans Linki: Çalman'n tam metnine Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

PDF ?ndirme: Ölçeğin orijinal PDF dosyas? buradadır: mesleki-rehberlik-faaliyetlerine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Mercan, O ve Kan, A. (2020). Mesleki Rehberlik Faaliyetlerine Yönelik tutum ölçe?: geçerlik ve güvenilirlik çal?ması?. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 1-16.

Mesleki Rehberlik Faaliyetlerine Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: A?adaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

- 1-) Mesleki rehberlik faaliyetleri benim için önemlidir.
- 5-) Mesleki rehberlik faaliyetlerini de?erli bulmam.
- 6-) Mesleki rehberlik faaliyetlerinde görev almay? isterim.
- 11-) Mesleki rehberlik faaliyetlerini anlatan bir dergiyi okurum.